

наук : 12.00.07 / Завальна Жанна Вікторівна. — Х., 2010. — 390 с.

5. Бринцева Л.В. Адміністративно-правові спори: загальна характеристика та адміністративний порядок їх вирішення: автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Бринцева Людмила Володимирівна. — Х., 2012. — 20с.

6. Тихомиров Ю.А. Теория компетенции. - М.: Изд-во: ЮРИНФОРМЦЕНТР, 2004.-355с.

7. Мергелидзе М. Р. Становление института разрешения административно-правовых споров / М. Р. Мергелидзе. — М. : ИД «Юриспруденция», 2008. — 120 с.

8. Бевзенко В.М. Участь в адміністративному судочинстві України суб'єктів владних повноважень: правові засади, підстави та форми: Монографія /— К.: Прецедент, 2010. — 475с.

9. Пуданс-Шушлебін К.Ю. Суб'єкт владних повноважень як відповідач у справах адміністративної юрисдикції: автореф. дис.к.ю.н. 12.00.07 / Пуданс-Шушлебін Крістіна Юрісівна. — К., 2013. — 20с.

10. Авер'янов В. Б. Вибрані наукові праці / Упорядники: Андрійко О.Ф. (керівник колективу), Нагребельний В.П., Кисіль Л.С., Педько Ю.С., Дерещ В.А. та ін. / за заг.ред.: Ю.С. Шемшученка, О.Ф. Андрійко.-К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. — 448с.

11. Постанова Окружного адміністративного суду м.Севастополя у справі №2а-811/11/2770 від 08.04.11 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-портал «Судова влада України». — Режим доступу до док.: <http://court.gov.ua/>.

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ КУДЕРМІНОЇ О.І. «ПСИХОЛОГІЯ СУБ'ЄКТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Нагальність вирішення питання реформування правоохоронних органів є безперечною вимогою сучасного етапу розвитку нашої держави. Забезпечення дотримання принципів верховенства права в діяльності органів внутрішніх справ; запровадження механізмів, що унеможливають використання органів внутрішніх справ у політичних, групових чи особистих інтересах; створення в МВС України ефективної системи реагування на злочини та інші правопорушення та дієвих механізмів запобігання корупції в діяльності ОВС — основні завдання реформування системи МВС, що задекларовані державою. Водночас, традиційно за лаштунками поетапного перетворення системи МВС у відомство європейського зразка залишаються другорядними проблеми формування повноцінного кадрового потенціалу органів внутрішніх справ.

Своєчасним, з огляду на вищезазначене, виглядає звернення О.І. Кудерміної до психологічних підвалин модернізації правоохоронних органів, а саме до психологічних особливостей її суб'єкта. Безумовно, розробка нових внутрішніх та зовнішніх критеріїв, методик оцінювання функціональної діяльності органів внутрішніх справ повинна ґрунтуватися на опрацюванні міжнародного досвіду. Водночас, автором монографії, за допомогою теоретичного розгляду соціальної сутності правоохоронної діяльності обґрунтована необхідність врахування іманентних сучасному стану вітчизняної системи

Кудерміна О.І. Психологія суб'єкта правоохоронної діяльності: монографія. — Чернівці : Наші книги. 2012. — 416 с.

правоохоронних органів соціальних, соціально-психологічних та психологічних характеристик. Проведений науковцем аналіз достеменно доводить своєрідну психологічну сутність вітчизняної системи МВС та необхідність в процесі реформування міліції, по-перше, спиратися на історично сформовані її особливості, по-друге, базуватися на системності обрання заходів трансформації та, по-третє, найголовніше, ґрунтуватися на психологічних підвалинах її здійснення.

Підняті для обговорення в монографії питання набувають своєї актуальності з огляду на факти офіційної статистики, а саме:

- на сьогоднішній день у службі карного розшуку загальна укомплектованість складає 89-90%. Понад дві третини працівників мають вік до 35 років, загальну вислугу в органах внутрішніх справ до 10 років і стаж роботи безпосередньо у службі до 5 років. В середньому щороку зі служби звільняється близько 10% працівників;
- загальна укомплектованість слідчих апаратів знаходиться на рівні 92-93%. Дві третини працівників слідства — особи у віці до 35 років, які мають загальний стаж служби в органах внутрішніх справ менше 10 років та стаж роботи в слідстві менше 5 років. В середньому кожного року зі слідчих підрозділів звільняється понад 8% працівників.

Зазначені тенденції красномовно свідчать про існування помітних проблем кадрового потенціалу та наявність сталого витоку кваліфікованих спеціалістів з міліцейських лав. Доцільним, в зазначеному контексті, виглядає звернення автора до психологічного аналізу суб'єктів підрозділів карного розшуку та слідчих підрозділів міліції. Проведений системогенез особливостей вищезазначених різновидів правоохоронної діяльності та психологічних особистостей її суб'єктів дозволив науковцю обґрунтовано виявити та проаналізувати основні чинники притаманних для сьогодення системи МВС України кадрових проблем.

Подальше занурення автора монографії в психологічну площину актуальних для міліції кадрових проблем умотивовано спричинило його звернення до пошуку та наукового обґрунтування їх вирішення. Зазначене дозволило на теоретичному рівні визначити необхідність:

- по-перше, введення в предметний простір юридичної психології категорії «суб'єкт правоохоронної діяльності»;
- по-друге, визначення притаманних суб'єкту, як творцю окремого різновиду соціально значущої діяльності, психологічних особливостей;
- по-третє, окреслення акмеологічних засад та критеріїв професійного розвитку фахівців в обрії певного різновиду правоохоронної діяльності.

Водночас, необхідність першого та другого дослідницького кроку належить, переважно, до теоретичної площини вирішення поставлених в роботі завдань. Третій крок має, окрім теоретичної вагомості, значний практичний потенціал свого розвитку. Наявні в просторі наукового загалу думки про актуальність модернізації процесу професійної підготовки правоохоронця в напрямі його уніфікації піддаються критиці та аргументовано доводиться їх помилковість.

Різна психологічна змістовність різновидів правоохоронної діяльності та своєрідність умов їх здійснення обумовлює психологічні відмінності її суб'єктів. Науковець справедливо наголошує на потенційній небезпеці формування правоохоронця виключно в площині «насадження» навичок та вмінь — потрібно ввести в поле наукового аналізу суб'єкта, який розуміє «як він діє, з якою метою» та несе персональну відповідальність за результат реалізації власних вчинків. Тобто, існує нагальна необ-

хідність цілеспрямованого створення умов для формування специфічного суб'єкта – «суб'єкта правоохоронної діяльності».

Базовими науковими поглядами для руху в зазначеному напрямі виступають акмеологічні переконання науковця. Відповідно їм, автор монографії обґрунтовано стверджує, що перетворення особистісних якостей та властивостей суб'єкта правоохоронних органів в ході професійного становлення зумовлюється низкою зовнішніх та внутрішніх детермінант. Успішний правоохоронець – це особистість, яка:

- відчуває задоволеність умовами та змістом професійної діяльності;
- «бачить» схвальну соціальну оцінку результатів власних професійних дій державою та пересічними громадянами;
- має адекватний матеріальний «еквівалент» здійснення діяльності в складних, екстремальних та конфліктних умовах;
- володіє розвиненими психологічними потенціями виконання функціональних обов'язків;
- наділена сформованими адаптивними можливостями;
- вбачає сенс в професійному розвитку в просторі обраного правоохоронного фаху тощо.

Тому побудова акмеологічного контуру професійного становлення вищенаведеного образу правоохоронця повинна ґрунтуватися на врахуванні наявних для сьогодення труднощів професіогенезу суб'єкта правоохоронної діяльності. Зазначені труднощі виявляються автором в ході проведеного ним емпіричного вивчення. Обсяг вибірки, форма та організація проведення експериментального дослідження дозволили встановити психологічні особливості суб'єкта правоохоронної діяльності на різних етапах професійного становлення з врахуванням обраного фахового напрямку. Одержані результати аргументовано доводять вірність обрання первинних методологічних та теоретичних засад піднятих для обговорення проблем та дозволяють умотивовано визначити психологічні особливості суб'єкта правоохоронної діяльності в ході професійного розвитку в їх діалектичному взаємозв'язку з об'єктивними умовами здійснення багатфункціональних обов'язків із захисту та дотримання прав і свобод громадян в нашій державі.

Обсяг монографії не дозволив автору в повному обсязі викласти подальші шляхи вирішення означених в дослідженні проблем, але їх можливий напрямок знаходить своє відображення протягом всього тексту.

Узагальнюючи вищенаведене можна стверджувати, що надана на рецензування монографія є закінченою науковою роботою. Вона несе в собі ознаки актуальності, теоретичної новизни та практичної значущості і може бути адресована викладачам, науковим працівникам, ад'юнктам та здобувачам, курсантам вищих закладів освіти МВС України, практичним працівникам правоохоронних органів. Вона може становити інтерес для викладачів, аспірантів та студентів юридичних і психологічних факультетів освітніх закладів.

**А.В. Іщенко, доктор юридичних наук,
професор, професор кафедри
криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ**

